

การอภิปรายผล และการศึกษาความหมาย

จุดมุ่งหมายสำคัญของการวิจัยนี้เพื่อจะศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของปิตา มารดา กับบุคลิกภาพของ เด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ของ สังคมประเพณีกับบุคลิกภาพ

ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 3 ตอนคือ

1. วิเคราะห์ความแปรปรวนของ สังคมประเพณีของปิตามารดาในจังหวัด พระนครและต่างจังหวัด 10 คำ
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนของบุคลิกภาพของ เด็กในจังหวัดพระนครและ ต่างจังหวัด 15 ลักษณะ
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่าง สังคมประเพณีของปิตามารดา กับบุคลิกภาพของบุตร

- 3.1 กลุ่มตัวอย่างเป็นจังหวัดพระนคร
- 3.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นต่างจังหวัด
- 3.3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1. วิเคราะห์ความแปรปรวนของ สังคมประเพณีของปิตามารดาในจังหวัดพระนคร และต่างจังหวัด 10 คำ ปรากฏผลว่า

1.1 สังคมประเพณีของปิตามารดาในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัดที่แตกต่างกัน- กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ความคาดหวัง ความเข้มงวด การฝึกไม่ตรีสัมพัทธ์ และ การฝึกความเป็นระเบียบวินัย

ความคาดหวัง ปิตามารดาในต่างจังหวัดให้สังคมประเพณีค่านิยมสูงกว่าปิตามารดา ในจังหวัดพระนคร คือปิตามารดาในต่างจังหวัดมีความคาดหวังทางการศึกษา การศึกษาต่อ

และการ เป็นผู้นำของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และ เด็ก
ต่างจังหวัดนั้น ถ้าได้ศึกษาถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นจัดได้ว่าเป็นผู้ที่สรรแล้ว โดย
เฉพาะอย่างยิ่งในค่านสติปัญญา จึง เป็นที่หวังของบิดามารดามาก บิดามารดามีบุตรหลายคน
ก็มักจะพิจารณาว่าบุตรคนโตจะ เรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ก็จะต้อง เสริมคนนั้น เป็น
พิเศษ โดยตั้งใจจะส่งเสริมให้ถึงที่สุด และคาดหวังจากบุตรคนนั้นมากเป็นพิเศษด้วย ใน
ขณะการ เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของจังหวัดพระนคร เป็นของที่ไม่พิเศษ เป็นเรื่อง
ธรรมดา โรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนในระดับนี้ก็มีมาก ความคาดหวังของบิดามารดาในต่าง
จังหวัดจึงสูงกว่าความคาดหวังของบิดามารดาในจังหวัดพระ นคร

ความเข้มงวด บิดามารดาในจังหวัดพระนครให้สังคมประคองความ -
เข้มงวดสูงกว่าบิดามารดาในต่างจังหวัด คือบิดามารดาในจังหวัดพระนคร ระเบียบรองให้
บุตรมีระเบียบวินัยทั้งทางบ้านส่วนตัวและการ สังคมกับเพื่อนมากกว่าบิดามารดาในต่างจังหวัด
ทั้ง นี้ น่าจะ เนื่องมาจากลักษณะความสัมพันธ์ในสัง คมระหว่าง จังหวัดพระ นครกับต่าง จังหวัด
แตกต่างกัน โดยที่ความสัมพันธ์ในสัง คมจังหวัดพระ นครเป็นไปแบบทางการมากกว่า ไม่นั่น -
นัยยะและเป็นกันเอง เท่าในต่างจังหวัด ที่อยู่อาศัยก็แออัดยัดเยียดกัน ทุกคนจึงต้องมีระเบียบ -
วินัยในตนเอง มีการกวัดกันหรือเข้มงวดในเรื่องต่างๆมากกว่าในต่างจังหวัด เช่นในจังหวัด
พระนครมีเครื่องใช้และเครื่องอำนวยความสะดวกมากกว่า เช่น โทรทัศน์ วิทยุ โทรทัศน์
เครื่องเล่นจานเสียง จึงมักมีการ เข้มงวดกันในเรื่องมารยาทการใช้สิ่ง ของต่างๆเหล่านั้น
เช่น การไม่ใช้โทรทัศน์นอนเกินควร หรือเปิดวิทยุโทรทัศน์และเครื่องใช้เสียงอื่นๆตั้งจน -
เกินสมควร เพราะจะเป็นการรบกวนและทำลายเสรีภาพของผู้อื่น และ เหตุผลสำคัญอีก
ประการหนึ่งที่ทำให้บิดามารดาในจังหวัดพระนคร เข้มงวดมากกว่าบิดามารดาในต่างจังหวัด
คือ จังหวัดพระนครมีวัดและสถานที่ที่มุ่งใจให้เด็กมีอุปนิสัยดีมากกว่า เช่น บาเตพัตติ
ให้โทษ สถานเริงรมย์ต่างๆเช่น ไท่กลิม สดาบอบ อาม บวด สถานโบว์ลิ่ง คอฟฟี่ชอป
ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานที่ปิดเนื่องจากใช้เครื่องปรับอากาศ จึงห่าง สันจากสายตาผู้อื่น เหมาะ -
สมที่จะใช้มีอุปนิสัยดีและเป็นสถานที่ชักจูงยั่วยวนให้เด็ก เกิดความอยากรู้อยาก เห็นแะสะอาก -
ทดลอง สถิติการทำผิดของ เยาวชนในจังหวัดพระ นครก็มากกว่าและ เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย

โดยผ่านสื่อสารมวลชน เช่น การกระทำผิดต่อทรัพย์สิน ศพร่างกาย ทางกามารมณ์ และ
 ใต้พระราชบัญญัติต่างๆ¹ เช่น ยาเสพติดให้โทษ การพนัน อาวุธปืน อาวุธมีคม และ วัตถุ-
 ระเบิด เครื่องแกงกาย บิดามารดาในจังหวัดพระนครจึงเข้มงวดกวดขันบุตรมากกว่าบิดา
 มารดาในต่างจังหวัด

การฝึกโมตรีสัมพันธ์ บิดามารดาในต่างจังหวัดให้สังคมประกิตค่านี้นี้สูง กว่าบิดา
 มารดาในจังหวัดพระนคร คือบิดามารดาในต่างจังหวัดเน้นการฝึกอบรม เรื่องการเกรงใจ
 การพึ่งพาอาศัยกัน จะเห็นได้จากมีการแบ่งปันของบริโภคร่วมระหว่าง เพื่อนบ้าน ในขณะที่
 ในจังหวัดพระนครนั้นเพื่อนบ้านแทบจะไม่รู้จักกัน บิดามารดาต่างจังหวัดมีค่านิยมประเพณี²
 นิยมเคารพเชื่อฟังอาวุโส อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ รักพวกพ้อง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความ
 สัมพันธ์กับระหว่างบุคคลแน่นแฟ้น และใฝ่ตามค่านิยมต่างๆเหล่านี้ให้บุตร ทั้งนี้เพราะอ
 ลักษณะสังคมเป็นเช่นนั้น ที่อยู่อาศัยไม่แออัดกันเท่าในจังหวัดพระนคร ส่วนใหญ่แต่ละบ้าน
 จะมีลานมีสนามให้เหมาะปะทะลูกบอลกันใน เรื่องต่างๆที่ไม่ใช่เรื่อง เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว
 ที่เป็นงานเป็นการ ลักษณะโมตรีสัมพันธ์จะเห็นได้ชัดในสังคมต่าง จังหวัดเมื่อมีงานเกี่ยวกับ
 การทำบุญ ผู้คนจะนำของอุปโภคบริโภคมาช่วยงาน จะช่วยตั้งแก่งานครัวเป็นต้นไป ในขณะที่
 ที่ต่างงานเช่นนี้ในจังหวัดพระนคร ของช่วยงานก็จะเป็นของขวัญ และผู้ที่มาในงานก็จะมา
 นั่งโต๊ะ เมื่อถึงเวลาก็กลับไป คือ มีความเป็น "แยก" มากกว่าที่จะเป็นกันเอง เช่นใน
 ต่างจังหวัด จึงจะเห็นได้ว่าบิดามารดาในต่างจังหวัดมีการฝึกโมตรีสัมพันธ์ให้บุตรมากกว่า
 บิดามารดาในจังหวัดพระนคร

การฝึกความเป็นระเบียบวินัย บิดามารดาในจังหวัดพระนครให้สังคมประกิตค่านี้นี้สูง
 นี้สูงกว่าบิดามารดาในต่างจังหวัด คือ บิดามารดาในจังหวัดพระนครฝึกให้บุตรมีมารยาทใน
 การรับประทานอาหาร มีมารยาทในการเข้าสังคม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในทางระเบียบ

¹ กรมการฝึกหัดครู, เรื่องเดิม. หน้า 4.

² ไพบูลย์ เกรือแก้ว เรื่องเดิม.

รักษาของใช้ส่วนตัว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะบิดามารดาในจังหวัดพระนครตระหนักถึง การ
 ค่าในชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เด็กจะต้องพึ่งตนเองและช่วยตนเองมาก เพราะชีวิตเต็มไปด้วย
 กวขวางยิ่งขึ้น การที่เด็กทำผิดไม่ได้ถือว่าเป็นความผิดในหมู่เด็กหรือญาติ เป็นการทำผิดส่วน
 บุคคล ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น การคบหาสมาคมเป็นไปอย่างมีขอบเขต
 ไปลึกซึ้งและแน่นแฟ้นเหมือนสังคมต่างจังหวัด ซึ่งถือว่าการหนักใจ เบาหน้อยเป็นเรื่องที่อภัย
 กันได้ การฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย จนเกิดวินัยในตนเอง จะทำให้เด็กควบคุมตนเองได้
 ในขณะที่บิดามารดาในต่างจังหวัดยังมีค่านิยมในการเลี้ยงดูบุตรอย่างเก่า คือ พยายาม
 ปกป้อง โอบอุ้มอยู่ตลอดเวลา มีความห่วงใย ความช่วยเหลือ และความรับผิดชอบต่อบุตร
 อย่างไม่มีขอบเขต บิดามารดาในจังหวัดพระนครจึงมีการฝึกความเป็นระเบียบวินัยให้บุตร
 มากกว่าบิดามารดาในต่างจังหวัด

1.2 จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของ สังคมประเพณีระหว่างบิดามารดา
 ในจังหวัดพระนครกับบิดามารดาในต่างจังหวัดพบว่า สังคมประเพณีของบิดามารดาในต่าง
 ชาติๆต่อไปนี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญคือ การฝึกสัมฤทธิ์ผล การฝึกความเป็น
 อิศระ การฝึกการอดใจรอได้ การฝึกการระวังภัยความก้าวร้าว การให้รางวัล และ การ
 ลงโทษ ทั้งนี้ถ้าจะมีเหตุผลหลายประการดังนี้

1. ความรู้เรื่อง สังคมประเพณีด้วยวิธีการตามหลักจิตวิทยา การ
 พัฒนาการของเด็ก และปัญหาของเด็กในวัยต่างๆ เป็นที่แพร่หลายมากขึ้นกว่าเดิม โดยจะ
 คุยในรูปของสิ่งตีพิมพ์ แพร่หลายโดยความกว้างขวางของสื่อมวลชน เช่น บทความทาง-
 หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และในด้านการบันเทิงมีการแสดงที่สะท้อนชีวิตในครอบครัว
 เช่นละครตลกชีวิตเขาวงกต เป็นต้น ทำให้ครอบครัวมีรายไปไม่ความรู้สึกลึกซึ้งของบิดามารดา
 อันเป็นผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้บิดามารดาในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัดมีแนว-
 ไจน์ที่จะมีแนวความคิด เกี่ยวกับสังคมประเพณีคล้ายคลึงกันจึงทำให้การฝึกอบรมบุตรไม่แตกต่าง

³ ไพบรย์ เกื้อแก้ว, เร็งใจเดิม.

กันในด้านต่างๆดังกล่าวแล้วข้างต้น

2. แบบสอบถามในการใช้สัมภาระสิ่งคมประติขของบิคารมารคาที่ผู้วิจัยใช้อาจจะไม่ครอบคลุมลักษณะสำคัญของสิ่งคมประติขค่านั้นๆทั้งหมด เนื่องจากมีการถามสิ่งคมประติขถึง 10 ค่าน และต้องใช้เวลาถามให้พอเพียงให้เสียเวลาน้อยที่สุด เพื่อไม่ให้บิคารมารคาเกิดความเบื่อหน่ายในการตอบคำถาม จากกรที่สอบถามอาจจะไม่ครอบคลุมลักษณะสำคัญของสิ่งคมประติขค่านั้นๆ จึงอาจจะทำให้ไม่มีความแตกต่างระหว่างกรให้สิ่งคมประติขของบิคารมารคาในพระนครและต่างจังหวัดในด้านต่างๆดังกล่าว

3. จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ อาจจะน้อยเกินไป จึงทำให้ความแตกต่างที่มีอยู่ข้างนั้น (จากตารางที่ 1) ไม่ปรากฏเด่นชัด ทั้งเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างกำหนดฐานทาง เศรษฐกิจและ สิ่งคมของบิคารมารคาไว้ จึงอาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่มีความแตกต่างกับระหว่างกรให้สิ่งคมประติขของบิคารมารคาของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองในด้านต่างๆดังกล่าว

4. ในการที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับครอบครัวของตน หรือเรื่องของตนให้ผู้ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน ผู้ตอบมักจะมีการป้องกันตนเอง (guarding) การตอบจึงมักจะอยู่ในลักษณะปานกลางใจมีน้ำหนักทางบวก หรือทางลบเต็มที่ จึงทำให้มีความแตกต่างกันน้อยมาก หรือไม่มีความแตกต่างกันเลย และในบางครั้งการบอณาถามเรื่องราวที่ผ่านมากกว่า 15 ปี ทำให้ผู้เป็นบิคารมารคาบอณาไม่ได้อ จึงใช้เกณฑ์กลางๆในการตอบ

2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของบุคลิกภาพของ เด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัดปรากฏผลว่า

2.1 ลักษณะบุคลิกภาพที่เด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความสามารถทางสติปัญญา ความมั่นคงทางอารมณ์ สภาพทางอารมณ์ ความมั่นใจในตนเอง และ ความสามารถในการบังคับตนเอง

ความสามารถทางสติปัญญา เด็กในจังหวัดพระนครมีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าเด็กต่างจังหวัด คือเด็กในจังหวัดพระนครมีแนวโน้มที่จะมีสติปัญญาสูง ฉลาด และรู้จัก

คิดในเชิงนามธรรมได้ศึกษาเด็กต่างจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Smith⁴ ที่ว่านักเรียนในเมืองมีคะแนนสติปัญญาสูงกว่านักเรียนในชนบทบางส่วนมีนัยสำคัญและตรงกับผลของการวิจัยของ นางสาวหุบล สุวรรณพันธ์⁵ Entwisle⁶ และ Barclay⁷ ทั้งนี้อาจจะ

เป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมในจังหวัดพระนคร มีแหล่งวิทยากรช่วยสนับสนุนโอกาสทางการศึกษา และกระตุ้นการเพิ่มพูนปัญญา มีแหล่งให้ความรู้ (Information Center) มากกว่า นอกจากนี้ยังได้รับความรู้ต่างๆจากสื่อมวลชน อีกประการหนึ่ง โรงเรียนต่างๆในจังหวัดพระนครมีอุปกรณ์การสอนพร้อมเพียบมากกว่า ครูอาจารย์มีความรู้มากกว่า มีความยืดหยุ่นต่อวิธีการสอนและเนื้อหาที่สอนที่เป็นไปในทางก้าวหน้ากว่า ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า นักเรียนจะเรียนได้ดีมีประสิทธิภาพนั้นมีครูเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง

ความมั่นคงทางอารมณ์ เด็กในจังหวัดพระนครมีมากกว่า คือมีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์มั่นคง ไม่หนีความจริง และสงบเยือกเย็นกว่าเด็กต่างจังหวัด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากลักษณะกลุ่มสังคมในจังหวัดพระนครที่มีแนวโน้มเป็นแบบทุติยภูมิ (Secondary Group) หรือเป็นสังคมแบบสัมพันธสัมพันธ์ ซึ่งความสัมพันธ์ในกลุ่มเป็นแบบมีเหตุมีผลเป็นทางการติดต่อกันในการดำเนินชีวิตเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนตนติดต่อกันไปเรื่อย ๆ และมีวัตถุประสงค์แน่นอน ลักษณะความสัมพันธ์ของสังคมแบบนี้จึงทำให้เด็กในจังหวัดพระนคร เป็นคนไม่ช่างวิตกกังวล มีอารมณ์มั่นคง ไม่เกรงอำนาจที่มองไม่เห็น การมีความยุติธรรมทางสังคมมากกว่าทำให้คนเกิดความวิตกกังวลน้อยกว่าเด็กในจังหวัดพระนครจึงทำอะไรตามเหตุผล ถ้าเผชิญความจริง มากกว่าเด็กต่างจังหวัด

4

Smith, loc.cit.

5

หุบล สุวรรณพันธ์ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

6

Entwisle, loc.cit.

7

Barclay, loc.cit.

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ นางสาวพูนผล สุวรรณพันธ์⁸

สภาพทางอารมณ์ เด็กต่างจังหวัดมีสภาพทางอารมณ์สูงกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร คือ เด็กต่างจังหวัดจะมีลักษณะตื่นตัวง่าย กระวนกระวายขาดความสุขุม ซกบเรียกร้อง-
 ท้องถาวร และเขาเป็นที่พึ่งไม่ได้มากกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร ทั้งนี้จะเป็นเพราะเด็ก
 ต่างจังหวัดมีความมั่นคงทางอารมณ์น้อยกว่า เพราะความสัมพันธ์ในสังคมชนบทมีแนวโน้ม
 ที่จะ เป็นแบบปฐมภูมิ (Primary group) มีค่านิยมในตรีสัมพันธ์⁹ เกรงออกเกรงใจ
 ผู้คนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อาวุโสกว่า จนบางครั้งตนเองไม่ได้รับความยุติธรรมเท่าที่ควรได้
 ทำให้ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ อันเป็นเหตุให้เด็กต่างจังหวัดมีสภาพทางอารมณ์ที่มีลักษณะ
 ตึงเครียดสูงกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร

ความมั่นใจในตนเอง เด็กในจังหวัดพระนครมีลักษณะความมั่นใจในตนเองสูงกว่า
 เด็กต่างจังหวัด คือมีลักษณะกล้าเสี่ยง กล้าเข้าสังคม เป็นกันเอง ทำตัวตามสบายไม่คอย
 ระวังว่าจะมีอันตรายมาถึงตน ทั้งนี้จะเป็นเนื่องมาจากการที่เด็กในจังหวัดพระนครมีศรัทธา
 ศีมี ความมั่นคงทางอารมณ์ และมีสภาพทางอารมณ์ที่สุขุม ไม่กระวนกระวายใจง่าย ไม่ช่าง
 ระแวง ช่างจินตนาการ ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้จึงทำให้เด็กในจังหวัดพระนครมีความมั่นใจ
 ในตนเองมากกว่าเด็กต่างจังหวัด ประกอบกับการที่บิดามารดามักความเป็นระเบียบวินัยมาก
 ทำให้เด็กในจังหวัดพระนครมีเหตุผลมีความกล้าในการสมาคม ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้
 เช่นกัน

ความสามารถในการบังคับตนเอง เด็กในจังหวัดพระนครมีความสามารถในการ
 บังคับควบคุมตนเองได้มากกว่า คือเด็กในจังหวัดพระนครรู้มารยาทในสังคม มีวินัยในตนเอง

⁸ พูนผล สุวรรณพันธ์, เรื่อง เดิม

⁹ วีรยุทธ วิเชียรโชติ, เรื่อง เดิม

มากกว่าเด็กต่างจังหวัด ทั้งนี้่าจะเป็นเพราะลักษณะสังคมของจังหวัดพระนครซึ่งมีความสัมพันธ์แบบทางการไม่เป็นกันเอง มีสภาพแวดล้อมที่ชักจูงให้ประพฤตินิสัยมากกว่า ลักษณะสังคมและสิ่งแวดล้อมในต่างจังหวัด มีความสามารถจึงให้การสั่งสอนเรื่องการประพฤติตนตามระเบียบวินัยมากกว่า อันมีผลทำให้เด็กรู้จักที่จะบังคับตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ และการที่สังคมในจังหวัดพระนครมีการสมาคมกันกว้างขวางกว่าแม้จะเป็นแบบทางการก็ตาม ทำให้มีโอกาสรู้มารยาทในสังคมจากการเวียนรู้เอง และจากการสั่งสอนมากกว่า การที่สมาคมกันแบบกันเองไม่มีพิธีรีตองและฉิวพลัดไปก็ถือว่าเป็นกันเอง เป็นพี่น้องกัน ทั้งจากการที่เด็กต่างจังหวัดมีอารมณ์มั่นคงและความมั่นใจในตนเองน้อยกว่า ประกอบกับ มีสภาพทางอารมณ์สูง ตื่นเต้นง่ายกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร ความสามารถในการบังคับตนเองจึงน้อยกว่าด้วย ดังนั้นเด็กในจังหวัดพระนครจึงมีความสามารถในการบังคับตนเองดีกว่า

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของบุคลิกภาพระหว่างเด็กในจังหวัดพระนคร และต่างจังหวัดปรากฏว่า

2.2 ลักษณะบุคลิกภาพต่างๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวแล้วไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเด็กทั้งสองกลุ่ม ลักษณะดังกล่าวได้แก่ ความสามารถในการสังคม การติดต่อเป็นใหญ่หรือการยอมตาม สภาพอารมณ์หรือหุน ความสามารถในการรับผิดชอบ สภาพทางจิตใจ ความสามารถในการเข้ากลุ่ม ความสามารถในการควบคุมจิตใจ ความเป็นตัวเอง การแสดงออกของอารมณ์ และบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ ทั้งนี้่าจะเป็นผลเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพเริ่มเป็นที่แพร่หลาย โดยผ่านทางสื่อสารมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางสิ่งตีพิมพ์ ทำให้เด็กในวันนี้จึงมักจะต้องการ

10

Radke, *op.cit.*, p.13.

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ได้รู้เกณฑ์มาตรฐาน หรือลักษณะส่วนใหญ่ที่ควรจะเป็นในการ คอบแบบสอบถามจึงพยายามใช้ เกณฑ์กลางมาตอบ ทำให้ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคลิกภาพของ เด็กในลักษณะต่างๆดังกล่าวแล้วข้างตน

2. เด็กวัยรุ่นได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมาก (peer group) เพราะวัยนี้เป็นวัยรวมพวก เลียนแบบ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน มีความต้องการที่จะทำกิจกรรมกับเพื่อนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีความสนใจที่จะคบเพื่อนที่มีบุคลิกภาพคล้ายคลึงตน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กในพระนครและต่างจังหวัดไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องบุคลิกภาพด้านต่างๆดังกล่าว

3. แบบทดสอบที่ใช้ (HSPQ Form A) เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพของชาวตะวันตกซึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับเด็กไทย มีสถานการณ์บางอย่างที่ไม่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของเด็กไทยทุกคน ต้องมีการคาดคะเนเอา ซึ่งเด็กมักจะเลือกช้อกลาง เพราะล่าคอบมีให้เลือก 3 ข้อ ข้อต้นและข้อท้ายเป็นข้อที่เป็นในทิศทางบวกและลบ จึงทำให้คะแนนที่ได้ไม่แตกต่างกันมาก ผู้วิจัยไม่อาจจะตัดข้อที่เห็นว่าไม่สมควรออกได้โดยผลกา รนอกจากจะมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงใหม่ทั้งหมด และคิดเกณฑ์ต่างขึ้นมาใหม่ สร้างสถานการณ์ให้เหมาะสมกับสังคมไทย และวัดลักษณะบุคลิกภาพที่ใช้ให้น้อยลักษณะลง

4. การใช้เวลาทำแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้รับอนุญาตให้ทดสอบเด็กได้ ในเวลาเย็นหลังเลิกเรียนและต้องใช้เวลาถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที เพราะแบบสอบถามมีทั้งหมด 168 ข้อ เวลาที่ใช้ทดสอบนอกจากจะมากแล้วช่วง เวลาที่ใช้ยังเป็นเวลาที่มักเริ่มต้องการพักผ่อนเพราะเรียนมาตลอดวัน นักเรียนอาจมีความตั้งใจทำแบบทดสอบน้อยกว่าที่ควร ผลที่ได้อาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้าง

5. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จะน้อยเกินไป จนไม่อาจจะแสดงให้เห็น

11 กรมการฝึกหัดครู เรื่อง เติมน้ หน้า 289.

เห็นความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มได้ เด็กที่ ได้รับเลือก เป็นตัวแทนประชากรค่อนข้างจะมีลักษณะ
 เกี่ยวกัน (homogeneous group) ซึ่งแสดงให้เห็นจากการตอบแบบสอบถามราย
 ละ เลียดส่วนตัวของ เด็กและบิดามารดา เด็กที่เป็นตัวอย่าง ประชากรตอบคำถามได้ครบ
 ตามความเป็นจริง ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เด็กที่ไม่ได้รับเลือก เป็นตัวแทนประชากรมีการ
 ตอบคำถามที่แตกต่างออกไปบ้าง เห็นได้ชัด จนผู้วิจัยไม่อาจจะ เลือก เป็นตัวอย่าง ประชากร
 ได้ เพราะไม่อาจจะติดตามไปสัมภาษณ์บิดามารดาที่บ้านได้ การที่กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะ
 คล้ายคลึงกันนี้เอง จึง เป็นสาเหตุที่ ประการหนึ่งที่ทำให้บุคลิกภาพของ กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง สอง
 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น

3. จากการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง สังคมประเพณีของบิดามารดากับ
 บุคลิกภาพของบุตรปรากฏผลดังนี้

3.1 การเปิดสัมฤทธิ์ผลมีความสัมพันธ์กับ สภาทางอารมณ์ สภาพร่างกาย
 หรือเหตุ ความสามารถ ในการรับผิดชอบ และ บุคลิกภาพที่ไม่กระตือรือร้น

การเปิดสัมฤทธิ์ผลสัมพันธ์กับสภาทางอารมณ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในกลุ่ม
 ตัวอย่าง จังหวัดระนองและกลุ่มตัวอย่างรวม ($r = -.36^*$, $-.27^*$ ตามลำดับ) หมายถึง
 ความว่าถ้าบิดามารดาให้สังคมประเพณีที่ต่ำสูง บุตรจะมีบุคลิกภาพทางด้านสภาทางอารมณ์
 ที่ต่ำ ถ้าบิดามารดาให้สังคมประเพณีที่ต่ำบุตรจะมีบุคลิกภาพทางด้านสภาทางอารมณ์สูง คือ
 การที่บิดามารดาให้สังคมประเพณีที่ต่ำสูงหรือต่ำ เด็กมีแนวโน้มที่จะ สุขุม ขรึม ง่ายคิด
 ตง เลินเลว ไม่ตื่นเต้นง่าย หรือ ตื่นเต้นง่าย กระวนกระวายใจ ชอบเร่ร่อนหรือต้องการ
 อกมดาคัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าเด็กมีความต้องการพื้นฐานในการที่จะให้เป็นที่
 ยอมรับของบิดามารดา เพราะเด็กต้องการผู้ใหญ่ทั้งทางด้านความต้องการทางร่างกายและ
 ทางจิตใจ จึงพยายามหาความพอใจของบิดามารดา เมื่อบิดามารดาเน้นเรื่องสัมฤทธิ์ผล
 มาก น่าจะสัมพันธ์กับความเป็นคนช่างคิด มีเหตุผล ไม่ตื่นเต้นง่ายของ เด็ก เพราะการเปิด
 สัมฤทธิ์ผลเป็นการเปิดค่านิยมความสำเร็จ การแข่งขัน การ เป็นตัวของตัวเอง ถ้าบิดามารดา
 เปิดสังคมประเพณีที่ต่ำ เด็กหวังความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการทำกิจกรรมต่างๆ และ
 ในการทำกิจกรรมต่างๆนั้นไม่มุ่งความสำเร็จมากไปกว่าความเกรงใจ จึงน่าจะสัมพันธ์กับ

สภาพอารมณ์ที่เห็นเด่นกว่าความรู้สึก และคลอบเรี่ยกว้างความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือ
 กองกอบช่วยเหลือผู้อื่นด้วย

การฝึกสัมฤทธิ์ผลสัมพันธ์กับสภาพว่า เริงหรือหดหู่ในทางตามกันที่ระดับความมี
 นัยสำคัญ .05 ($r = .44^*$, $.29^*$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนครและกลุ่มตัวอย่าง
 รวมตามลำดับ คือถ้าบิคาบารค่าให้สิ่งสมประภิตค่านนี้สูง เด็กจะแนวโน้มน่ามีบุคลิกภาพว่า เริง
 ถ้าให้สิ่งสมประภิตค่านนี้ต่ำ เด็กจะมีแนวโน้มน่ามีบุคลิกภาพหดหู่ ทั้งนี้เพราะถ้าเด็กรู้จัก
 ความสำเร็จความสัมฤทธิ์ผลก็จะรู้สึกว่าคุณเองมีค่า มีความว่า เริง และกระตือรือร้น ถ้า
 ไม่รู้จักความสัมฤทธิ์ผลด้วยตนเองก็จะรู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า ไม่มีความว่า เริง มีแต่ความ
 หลง จริ่งจิ้ง และเงิบบขริม

การฝึกสัมฤทธิ์ผลสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบในกลุ่มตัวอย่าง รวม
 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .32^*$) คือถ้าบิคาบารค่าให้สิ่งสมประภิตค่านการฝึก
 สัมฤทธิ์ผลสูงจะสัมพันธ์กับการมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของเด็ก การฝึกนั้นในกฎเกณฑ์
 ถ้าให้สิ่งสมประภิตค่านนี้ต่ำก็จะสัมพันธ์กับความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ การหลีกเลี่ยงกฎ
 ระเบียบของเด็ก ทั้งนี้ก็จะเห็นเพราะการที่เด็กมีค่านิยมสัมฤทธิ์ผลสูง บ่อยครั้งจะมีความ
 มุ่งมั่นในการที่จะทำกิจกรรมนั้นให้บรรลุผล ซึ่งต้องการความรับผิดชอบมาก ซึ่งตรงกันข้าม
 กับเด็กที่มีค่านิยมทางนี้ต่ำหรือไม่มีเลย

การฝึกสัมฤทธิ์ผลสัมพันธ์กับบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม ที่ระดับความ
 มีนัยสำคัญ .01 ($r = -.50^{**}$) ของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนคร และที่ระดับความมี
 นัยสำคัญ .05 ($r = -.28^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม หมายความว่าถ้าส่วนใหญ่มิคาบารค่า
 ให้สิ่งสมประภิตค่านการฝึกสัมฤทธิ์ผลสูง จะมีแนวโน้มที่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพไมตรี
 สัมพันธ์ในทางลบ คือ มีค่านิยมสัมฤทธิ์ผล ชอบการแข่งขัน ฟุ้งตนเอง มีการอคติไร้ใจ
 ถ้าบิคาบารค่าให้สิ่งสมประภิตค่านนี้ต่ำ เด็กจะมีแนวโน้มที่จะมีบุคลิกภาพที่เกรงใจคน ชอบ
 ฟุ้งพาดพิงช่วยเหลือซึ่งกันและกันในในกลุ่มบุคคลของตน รักพวกพ้อง อ่อนน้อมถ่อมตนถ่อม
 อ่าวใส ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะการฝึกสัมฤทธิ์ผลเป็นค่านิยมของสังคมระบบไมตรีสัมพันธ์

ซึ่ง เน้นความสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน อันเป็นลักษณะสังคมที่ตรงกันข้ามกับระบบสังคมไมตรี-สัมพันธ์ซึ่ง เป็นไมตรีจิต ความเป็นมิตร เป็นพวก เป็นพวกกัน

3.2 ความคาดหวังของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับสภาพว่า เริงหรือหคู้ ในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = -.64^{**}, -.39^{**}$) จากกลุ่มตัวอย่าง ต่างจังหวัดและกลุ่มตัวอย่าง รวมตามลำดับ คือถ้าส่วนใหญ่บิดามารดาที่มีความคาดหวังสูงจะมีแนวโน้มที่มีความสัมพันธ์กับสภาพว่า เริงหรือหคู้ในทางลบ คือลักษณะขริม รกอบคอบ จริงจัง และเงียบ ถ้ามีความคาดหวังต่ำจะสัมพันธ์กับลักษณะว่า เริง กระตือรือร้น ทำอะไรตามสบาย ของเด็ก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ เด็กรับรู้ความต้องการบิดามารดา และพยายามทำตามได้ ตรงตามความคาดหวัง ความต้องการของบิดามารดา ซึ่งถ้าบิดามารดาต้องการถือความคาดหวังไว้สูง เด็กพยายามจะไปให้ถึง มุ่งมากรที่จะไปให้ได้ จากความว่า เริง หรือ ทำอะไรตามสบาย โดยมิได้ลักษณะขริม รกอบคอบ และจริงจัง และในทางตรงข้าม ถ้าบิดามารดาความคาดหวังไว้ต่ำ เด็กไม่ต้องกักร่นไปถึง จุดหมายที่บิดามารดาตั้งไว้ก็จะสัมพันธ์กับสภาพที่ทำอะไรตามสบาย ว่า เริงและกระตือรือร้น

3.3 การเปิดความเป็นอิสระสัมพันธ์กับความสามารถในการสังคมและความ เป็นตัวของตัวเอง

การเปิดความเป็นอิสระสัมพันธ์กับความสามารถในการสังคมในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .39$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด คือถ้าบิดามารดาเปิดความเป็นอิสระให้บุตรสูงจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับลักษณะการรอกอบคอบหาสมาคม มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ไม่ตีตีพิงกัน และชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรม ถ้าบิดามารดาเปิดความเป็นอิสระให้บุตรต่ำ จะมีความสัมพันธ์กับลักษณะไว้ตัว ชอบปลีกตัวแยกตัว ลีถ้วน และซาเป็น ทั้งนี้เพราะการที่ เปิดให้เด็กมีอิสระ ตั้งแต่เด็ก ทำให้เด็กมีความคลิเสวี ไม่ต้องคอยระวังตัว และชอบแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในการเข้าสังคมจึงมีความคบคุ่นเป็นมิตร เป็นกันเอง ถ้าบิดามารดาไม่เปิดความเป็นอิสระให้หรือเปิดให้น้อยมาก เด็กก็จะไม่มีความคิดอิสระ ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น ในการสมาคมก็มักจะไว้ตัว ลีถ้วน ซาเป็น พิพิพิงกันไม่มีความเป็นกันเอง

การฝึกความเป็นอิสระสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองในทางความก้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและกลุ่มตัวอย่างรวม ($r = .47^*$, $.40^*$) คือถ้าบิดามารดาฝึกความเป็นอิสระให้แก่บุตรสูง จะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองของบุตรคือ ไม่พึ่งพาอาศัยใคร ชอบตัดสินใจด้วยตนเอง ถ้าบิดามารดาฝึกความเป็นอิสระให้บุตรต่ำ จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะที่ชอบตามคนอื่น ชอบเข้ากลุ่ม ทั้งนี้เพราะการฝึกความเป็นอิสระมีความมุ่งหมายให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง เป็นอิสระจากความช่วยเหลือของผู้อื่น ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่เด็ก การที่เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองได้จึงทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง รู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับการศึกษาของ Mussen¹² ถ้าไม่มีการฝึกความเป็นอิสระมาตั้งแต่เด็ก เด็กก็จะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ตลอดกาลกับผู้อื่น อาศัยกลุ่มอยู่เสมอ ไม่กล้าคิด ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง

3.4 ความเข้มงวดของบิดามารดาสัมพันธ์กับความมั่นคงทางอารมณ์ และสภาพทางอารมณ์

ความเข้มงวดสัมพันธ์กับความมั่นคงทางอารมณ์ในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.28^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม คือถ้าส่วนใหญ่บิดามารดาที่มีความเข้มงวดมากจะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะความมีอารมณ์ค่อนข้างง่าย ไม่คงที่แน่นอน อารมณ์เสียง่ายและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของเด็ก ในทางตรงกันข้ามถ้าบิดามารดาที่มีความเข้มงวดน้อย ก็จะมีสัมพันธ์กับลักษณะอารมณ์ที่มั่นคง เฉื่อยความจริง สุขุม เยือกเย็น ทั้งนี้เพราะความเข้มงวดของบิดา จะทำให้เด็กต้องระวังตนอยู่เสมอ และถ้าเป็นความเข้มงวดที่ไม่สม่ำเสมอ เด็กจะมีพฤติกรรมไม่ถูกทำให้มีอารมณ์ไม่คงที่แน่นอน

ความเข้มงวดสัมพันธ์กับสภาพของอารมณ์ในทางความก้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = .50^*$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด และที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .29^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม คือถ้าส่วนใหญ่บิดามารดาที่มีความเข้มงวดมากจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับ

ลักษณะที่เห็นกระบวนการระวายใจง่าย ชอบเรียกร้องต้องการ อวดเด่นแต่เอาเป็นที่พึ่งไม่ได้ ถ้าบิถามารดามีความเข้มงวดน้อย จะสัมพันธ์กับลักษณะ สุขุม ช่างคิด หนักแน่น ไม่ตื่นเต้น ง่าย ทั้งนี้เพราะการที่บิถามารดามีความเข้มงวดมาก ทำให้เด็กต้องคอยระวังตัวอยู่เสมอ มีความกระวนกระวายใจ และทางออกของการหนีความเข้มงวดของบิถามารดา คือความ อดทน เหนียว อวดมีอำนาจในกลุ่มเพื่อน การที่บิถามารดามีความเข้มงวดน้อย เด็กจะไม่ รู้สึกตื่นเต้นง่าย จะสุขุมรอบคอบ มีเวลาคิดตรึกตรอง ไม่ต้องรีบเวลาคอยระวังตัว และ ไม่ต้องการอวดเด่น มีการมุ่งมั่น และ เป็นตัวของตัวเอง

3.5 การฝึกโมตรีสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับสภาวะทางจิตใจในทางตามกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ $.05$ ($r = .38^*$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนคร คือถ้าบิถามารดา ฝึกโมตรีสัมพันธ์ให้บุตรสูง จะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับลักษณะ ความเป็นคนใจอ่อนผู้สงสาร ไม่เป็นตัวของตัวเองของบุตร ถ้าบิถามารดาฝึกโมตรีสัมพันธ์ต่ำ จะสัมพันธ์กับลักษณะ ความเป็นคนใจแข็ง เด็ดเดี่ยว เข้มมั่นในตนเองและเอาจริงเอาจัง ทั้งนี้เพราะการฝึก- โมตรีสัมพันธ์หมายถึงการถ่ายทอดความเมตตา ความช่วยเหลือแผ่เมตตาใจดี- การรักหวงพ้อง เห็นใจผู้อื่น เคารพอาวุโส ถอนน้อมถ่อมตน ดังนั้นถ้าฝึกมากเท่าใดก็น่า จะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นคนใจอ่อน ผู้สงสาร ไม่เป็นตัวของตัวเองเพราะแรงใจผู้อื่น เสมกมากเท่านั้น ซึ่งลักษณะนี้จะเห็นได้ในสังคมโมตรีสัมพันธ์

3.6 การฝึกการลดใจรักได้ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสังคม และบุคลิกภาพโมตรีสัมพันธ์

การฝึกการลดใจรักได้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสังคมในทางตรงกัน ข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ $.05$ ($r = -.43^*$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนคร และ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ $.01$ ($r = -.39^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม หมายความว่า ถ้าส่วนใหญ่ บิถามารดาฝึกการลดใจรักได้สูง จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะความสามารถในการสังคม

¹³ วิบุตธ วิเชียร ไชยดี, เรือง เกิน

ในทางลบ คือ การมีลักษณะไว้ตัว ซอบปัสักตัว แยกตัว ชัดขวาง ถ้าส่วนใหญ่มีจิตมารดา
ฝึกการจดใจได้รอกได้คำก็จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับการซอบลมหาศบาคม มีความอบอุ่นเป็น-
กันเอง ไม่มีพิธีรีตอง ทั้งนี้จะเป็นเพราะการฝึกการจดใจได้รอกได้ คือการฝึกให้มีการร้รอก
เพื่อผลที่คิดว่าในอนาลต เช่น การลงทุน การประหยัค การลดเบรียงไว้กินหวาน นั้นทำให้
เกิดคิดสิ่งผลเสีค ผลกำไร อบอุ่น ในการสมาคมถ้าไม่เห็นผลประ โยชนส่วนตนซึ่ง เป็นค่านิยม
ก็ไม่ซอบลมหาศบ ซอบปัสักตัว เป็นต้น

การฝึกการจดใจได้รอกได้มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพในตรีสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม
ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.27^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวมหมายความว่าถ้าส่วนใหญ่
มีความรดาฝึกการจดใจได้รอกได้สูงจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับบุคลิกภาพในตรีสัมพันธ์ในทาง
ลัด มีค่านิยมการแข่งชันไม่เกรงใจผู้ค่นมุ่งความสำเร็จในผลประ โยชนส่วนตนซึ่ง เป็นค่านิยม
ในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์อันปีค่านิยมการจดใจได้รอกได้ เป็นค่านิยมสำคัญอันหนึ่งในลักษณะ สังคม
แบบนี้ จึงไม่เป็นที่น่าสงสันว่า การฝึกการจดใจได้รอกได้มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับ
ลักษณะในตรีสัมพันธ์

3.7 การฝึกความ เป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบ
สภาพทางจิตใจ และความสามารถในการควบคุมจิตใจ

การฝึกความ เป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบในทางตาม
กันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = .46^{**}, .37^{**}$) ในกลุ่มตัวอย่าง จังหวัดพระนคร
และกลุ่มตัวอย่างรวมตามลำดับ หมายความว่าถ้ามีความรดาฝึกความ เป็นระเบียบวินัยให้
บุตรมากเท่าไร จะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับลักษณะความสามารถในการรับผิดชอบของบุตรใน
ทางบวก ถ้ามีความรดาฝึกถ้านี้ให้บุตรน้อย ก็จะมีสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบ
ในทางลบ ทั้งนี้เพราะการฝึกความ เป็นระเบียบวินัย เป็นการอบรมสั่งสอนให้บุตรรู้จัก
ความ เป็นระเบียบเรียบร้อย ความประพฤดิที่ถูกต้องตาม เกณฑ์ของ สังคม ก่อให้เกิดวินัยใน
ตนเอง รู้จักใช้เหตุผลและรู้ความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติ จึงน่าจะสัมพันธ์กับลักษณะที่รับผิดชอบ
ในหน้าที่ และยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์ ในทางตรงกันข้ามถ้ามีความรดาไม่ ฝึกความ เป็นระเบียบ-
วินัยหรือฝึกให้น้อยก็น่าจะสัมพันธ์กับลักษณะของการฝึกความ สะดวก เป็นเกณฑ์เสีย สิ่งกฏ -

ข้อบังคับ และมีความรับผิดชอบ

การเปิดความเป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับสังคมทางจิตใจในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = -.55^{**}, -.37^{**}$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและกลุ่มตัวอย่างรวมตามลำดับ หมายความว่าถ้าเปิดความเป็นระเบียบวินัยให้บุตรมาก จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับสภาพทางจิตใจของบุตรในทางลบ ถ้าเปิดความเป็นระเบียบวินัยให้บุตรน้อย ก็จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับสภาพทางจิตใจของบุตรในทางบวก คือ ข้อมูลสองชุดนี้ตรงกันข้ามกัน ถ้าเปิดความเป็นระเบียบวินัยให้บุตรมากจะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นคนใจแข็ง เก่งเกินวัย เชิดมั่นในตนเอง ชอบเผชิญความจริง เอาจริงเอาจัง ไม่เหลาะแหละ ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีบิดาจะไร้อุปสรรคปฏิบัติตนตามอะไร และอย่างไร ในทางตรงกันข้ามถ้าเปิดความเป็นระเบียบวินัยให้น้อยจะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นคนใจอ่อน ไม่เป็นกังวลของตัวเอง อารมณ์อ่อนไหวง่าย ทั้งนี้เพราะเด็กไม่มีที่ยึด ไม่รู้ว่าทำอะไรจึงจะถูก และการที่เด็กไม่ได้รับการเปิดความเป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบในทางลบ จึงน่าจะจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สัมพันธ์กับสภาพความเป็นคนใจอ่อนไม่เป็นของตัวเอง อารมณ์อ่อนไหวง่าย มีเหตุผลในการเคารพกฎเกณฑ์น้อย

การเปิดความเป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับความสามารถในการควบคุมจิตใจในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .39^*, .28^*$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด และกลุ่มตัวอย่างรวมตามลำดับ หมายความว่าถ้าเปิดความเป็นระเบียบวินัยมากก็มีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับความสามารถในการควบคุมจิตใจในทางบวก ถ้าเปิดให้น้อยก็จะสัมพันธ์กันในทางลบ คือถ้าเปิดสังคมประเพณีให้มากจะสัมพันธ์กับลักษณะของความวิตกกังวล วิตกกังวล วิตกกังวล ขาดสมาธิ ขาดสมาธิ เกรงว่าจะทำผิดตามกฎเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะได้รับการฝึกมาว่าให้ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ มีระเบียบวินัยจึงน่าจะสัมพันธ์กับความกระวนกระวายใจ วิตกกังวลในทางตรงกันข้ามถ้าเปิดความเป็นระเบียบวินัยให้น้อยก็จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะความสงบเยือกเย็น รู้สึกปลอดภัยไม่เกรงกลัวอะไร เพราะไม่ต้องกลัวว่าจะทำผิดกฎเกณฑ์

3.9 การฝึกการระงับความก้าวร้าวมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบ ความสามารถในการควบคุมจิตใจ ความเป็นตัวของตัวเอง

การปิดการระงับความก้าวร้าวสัมพันธ์กับความสามารถในการรับมือชอกในทางลบ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.28$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม หมายความว่าถ้าปีความการปิดการระงับความก้าวร้าวมากจะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะการอีกความระงับเป็นเกณฑ์ หลักเสี่ยงภัยซ้ำกับ และมีความรับมือชอกน้อย ทั้งนี้เพราะความก้าวร้าวเป็นธรรมชาติในการเร่ ยกถึงความต้องการของเด็กทางหนึ่ง เมื่อได้รับการยับยั้งมาก ก็พยายามหนทางลดทอนอื่น เช่นหลักเสี่ยงภัยเกณฑ์ ไม่มีความรับมือชอก ในทางตรงกันข้าม ถ้าได้รับการปิดการระงับความก้าวร้าวน้อย ก็น่าจะสัมพันธ์กับลักษณะความสามารถในการรับมือชอกในทางบวก คือมีความรับมือชอกในหน้าที่ มีความบากบั่นพากเพียร วิถีศักดิ์ศรี และยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์ เพราะความต้องการในการเร่ยกต้องการได้รับการตอบสนองบ้าง ไม่ตองหาทางระบายออกในทางอื่น

การปิดการระงับความก้าวร้าวสัมพันธ์กับความสามารถในการควบคุมจิตใจในทางตามกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = .46^{**}$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนครที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .28^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม คือถ้าปีความการปิดการระงับความก้าวร้าวมาก จะสัมพันธ์กับลักษณะ ซักแล้ว ช่างระแวง วิศดกังวล เสรีใจทนต์ วุ่นวายใจ ใจน้อย ทั้งนี้จะเป็นเพราะความต้องการในการเร่ยกต้องการไม่เคยได้รับการตอบสนอง ในทางตรงกันข้ามถ้าปีความการปิดการระงับความก้าวร้าวมาก เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดง ความก้าวร้าวให้ถูกทาง ความต้องการดังกล่าวได้รับการตอบสนอง ก็น่าจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะสงบเงียบ เชื้อมั่นในตนเอง มีความมั่นใจ และสุขุม

การปิดการระงับความก้าวร้าวสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองในทางตรงกันข้าม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.37^*$, $-.31^*$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัดและกลุ่มตัวอย่างรวม คือถ้าปีความการปิดการระงับความก้าวร้าวมากก็จะสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองในทางลบ คือจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ชอบตามกลุ่ม ซาบเข้ากลุ่มไม่กล้าคัดค้านใจห่วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการปิดการระงับความก้าวร้าวอย่างมากสัมพันธ์กับการขาดความรับมือชอกและลักษณะซักแล้ว ช่างวิศดกังวล จึงน่าจะสัมพันธ์กับการที่เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง ทั้งนี้อีกกลุ่ม ตามกลุ่มไว้ ในทางตรงกันข้ามถ้าปีความการปิดการระงับความก้าวร้าวน้อย

เด็กมีโลกาสวะแสดงความคิดและการกระทำ ก็น่าจะสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเอง ชอบตัดสินใจเอง และเป็นคนเจ้าความคิด มีความเชื่อมั่นในตนเอง

3.9 การลงโทษ มีความสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.40^*$, $-.26^*$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด และกลุ่มตัวอย่างรวม พบความว่าถ้าปีถามารดาใช้การลงโทษมากก็จะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นตัวของตัวเองในทางลบ คือ ขาดตามกลุ่ม เข้ากลุ่ม ไม่เป็นตัวของตัวเอง ทั้งนี้เพราะเด็กใช้กลุ่มเป็นที่ยึด ทุกคนต้อง การแสวงหาความสุข และหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ในทางตรงกันข้ามถ้าปีถามารดาใช้การลงโทษน้อย ก็น่าจะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นตัวของตัวเองในทางบวก คือ เป็นคนที่ชอบตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นตัวของตัวเอง เป็นต้น เพราะไม่ต้องคอยเกรงกลัวการลงโทษ

จากการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ ระหว่าง สังคมประเพณี ของปีถามารดา กับบุคลิกภาพของบุตรในตารางที่ 28, 29 และ 30 ปรากฏความสัมพันธ์ดังกล่าว และปรากฏว่าสังคมประเพณีด้านการให้รางวัลไม่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านใดๆเลย และบุคลิกภาพลักษณะต่างๆทั่วไปนี้ก็ไม่สัมพันธ์กับสังคมประเพณีด้านใดด้านหนึ่งที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 คือ ความสามารถทางสติปัญญา การถือตนเป็นใหญ่ หรือการยอมตาม ความมั่นใจในตนเอง ความสามารถในการเข้ากลุ่ม ความสามารถในการบังคับตนเอง และ การแสดงออกของอารมณ์ ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายค่าดังต่อไปนี้

1. ความไม่สมบูรณ์ของ เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามต่างๆอาจจะตามลักษณะเด่นและสำคัญๆประจำสังคมประเพณีและบุคลิกภาพด้านนั้นๆไม่ครบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แบบสอบถามสังคมประเพณีซึ่งถามถึง 10 ด้าน คำถามในแต่ละด้านอาจจะไม่มากพอที่จะครอบคลุมลักษณะสำคัญๆได้ครบ

2. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ อาจจะไม่ลงมือไปจนไม่อาจจะแทนประชากรได้ แต่ในการถามคำถามซึ่งส่วนใหญ่ เป็นการถามทัศนคติ เด็กหรือผู้ปกครองอาจจะตอบตามความคิดเห็นไม่ได้ตอบจากการที่ปฏิบัติจริงๆก็เป็นได้

3. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ได้มีการควบคุมตัวแปรด้านอื่นๆไว้ในตัวได้ อาจจะมีตัวแปรด้านสังคมประเพณีหรือบุคลิกภาพอื่นเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 6 ชุด หรือมากกว่านั้น และมีตัวแปรหลายตัว วิธีทางสถิติควรจะใช้ คือค่าสหสัมพันธ์ Canonical Correlation แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาจำกัด ไม่อาจจะหาค่าสหสัมพันธ์วิธีดังกล่าวได้

4. สังคมประเพณีต่างกันต่างกับบุคลิกภาพต่างกันต่างๆที่ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันจากตารางที่ 28, 29 และ 30 นั้น อาจจะไม่มีความสัมพันธ์กันจริงก็ได้